

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และการนำสารธรรมะไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1)สื่อที่ใช้เผยแพร่
ธรรมะของเรือนจำกลางคลองเปรม (2)พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและเปิดรับสารของผู้ต้องขัง
(3)ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้ต้องขัง
(4)ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้ต้องขังและการนำ
ความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด การศึกษาวิจัยดังกล่าว เป็นการศึกษาวิจัย
เชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ซึ่งในบทนี้
จะกล่าวถึง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่ต้องโทษคดีอาญาในเรือนจำ
กลางคลองเปรม ปี พ.ศ. 2549 ที่รับโทษและได้รับการถ่ายทอดธรรมะมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี
ผู้ต้องขังจำนวน 3,923 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางคลองเปรม
เนื่องจากเป็นเรือนจำที่มีลักษณะลหุโทษ คือ มีผู้ต้องขังที่รับโทษตั้งแต่ 6 เดือน - 40 ปี และเป็น
เรือนจำที่มีผู้ต้องขังในคดีอาญาที่ศาลตัดสินเด็ดขาดแล้วมากที่สุด การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้
การสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล (Snow ball) โดยได้รับความร่วมมือจากส่วนพัฒนาจิตใจและ
เสริมสร้างสมรรถนะผู้ต้องขัง สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ ผ่านไปยังส่วนงานธุรการ

เรือนจำกลางคลองเปรม ในการตรวจระเบียบประวัติผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมที่ศาลตัดสินเด็ดขาดแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 405 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับโทษตั้งแต่ 1 ปี เป็นต้นไป และเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดกรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามจำนวน 45 ข้อ แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้ต้องขังประกอบด้วยคำถามจำนวน 9 ข้อ ซึ่งมีทั้งแบบปลายปิด และแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับสื่อของผู้ต้องขังโดยศึกษาจากงานวิจัยและเอกสารต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

2.1 แบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ โดยมาตราทั้ง 5 มาตรามีความหมายดังนี้

- 5 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับของพฤติกรรม的开รับสื่อมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับของพฤติกรรม的开รับสื่อมาก
- 3 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับของพฤติกรรม的开รับสื่อปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับของพฤติกรรม的开รับสื่อน้อย
- 1 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรม的开รับสื่อน้อยที่สุด

2.2 แบบสอบถามแบบปลายปิด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมที่เผยแพร่โดยศึกษาจากงานวิจัยและเอกสารต่างๆ เป็นแบบสอบถามปลายปิด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 22 ข้อ (เกณฑ์การให้คะแนน หากผู้ต้องขังตอบถูกนับผลคะแนนเป็น = 1 คะแนน หากตอบผิดได้ = 0 คะแนน)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะในเรือนจำ โดยศึกษาจากงานวิจัยและเอกสารต่างๆ ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท ประกอบด้วยคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยมาตราทั้ง 5 มาตรามีความหมายดังนี้

- 5 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะมาก

- 3 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะปาน
กลาง
- 2 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะน้อย
- 1 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีระดับความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะน้อย
ที่สุด

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำความรู้ธรรมะไปปฏิบัติ โดยศึกษาจาก
งานวิจัยและเอกสารต่างๆ ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
ตามแบบของลิเคอร์ท ประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อ โดยมาตราทั้ง 5 มาตรามีความหมายดังนี้

5 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีการนำความรู้ธรรมะไปปฏิบัติในระดับมาก
ที่สุด

- 4 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีการนำความรู้ธรรมะไปปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีการนำความรู้ธรรมะไปปฏิบัติในระดับปาน
กลาง
- 2 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีการนำความรู้ธรรมะไปปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายความว่า ผู้ต้องขังมีการนำความรู้ธรรมะไปปฏิบัติในระดับน้อย
ที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผล จะใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของกลุ่มเพื่อหาระดับความรู้
ทัศนคติของผู้ต้องขังต่อการเปิดรับสารธรรมะในเรือนจำกลางคลองเปรม ดังนี้

- | | |
|-----------------------|------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 | แปลความว่า ความรู้มากที่สุด |
| ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 | แปลความว่า ความรู้มาก |
| ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 | แปลความว่า ความรู้ปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 | แปลความว่า ความรู้น้อย |
| ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 | แปลความว่า ความรู้น้อยที่สุด |

จากนั้นนำแบบสอบถามไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการ
ทดสอบหาความตรง(Validity) ด้านเนื้อหา และทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทำ
การทดสอบเบื้องต้นจากกลุ่มตัวอย่าง (Pre-test) จำนวน 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างในการ Pre-test คือ
ผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางคลองเปรม จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α coefficient) โดยได้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้ = 0.8 จึงดำเนินการนำแบบสอบถาม
ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 405 ชุด โดยการจัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ถึง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ และกรมราชทัณฑ์เพื่อขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลในเรือนจำกลางคลองเปรม

ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการเรือนจำ และเจ้าพนักงานผู้ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม เพื่อความสะดวกในการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ต้องขังกรอกแบบสอบถาม เพื่อนำมารวบรวมดำเนินการในขั้นต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ส่วน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา นอกจากนี้ได้ทำการทดสอบสมมติฐานและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติอ้างอิง และสถิติพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆสามารถจำแนกได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย อายุ ภูมิภาค เกรดการศึกษา สถานภาพการสมรส ลักษณะการกระทำผิดของยาเสพติด ประเภทของโทษ และระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ตัวแปรต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย จำนวนสื่อ ประเภทของสื่อโดยแบ่งเป็น สื่อโทรทัศน์วงจรปิด สื่อวิทยุเสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล วิธีการถ่ายทอด ระยะเวลาการรับสื่อ ความเชื่อถือในธรรมะของผู้ต้องขัง ความถี่ในการถ่ายทอด และช่วงเวลาของการเปิดรับ

ส่วนที่ 3 ความรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับประเพณีธรรมะที่เผยแพร่ ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ตัวแปรต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ทั่วไปทางศาสนา หลักธรรมแห่งอริยสัจสี่ หลักธรรมแห่งอริยมรรค 8 และหลักธรรมะปฏิบัติแห่งศีล 5

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะในเรือนจำ ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ตัวแปรต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย

ความพอใจต่อการเผยแพร่ ความพอใจต่อวิธีถ่ายทอด ความพอใจต่อตารางกิจกรรม และความพอใจต่อวิธีการประเมินผลการรับรู้ธรรมะ

ส่วนที่ 5 การนำความรู้ธรรมะไปปฏิบัติ ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ตัวแปรต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย หลักรรมแห่งอริยสัจสี่ หลักรรมแห่งอริยมรรค 8 และหลักรรมะปฏิบัติแห่งศีล 5

การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในการศึกษาไว้ 3 สมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานที่ 1 ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยใช้สถิติอ้างอิงโดยใช้ การหาค่าไคสแควร์ การทดสอบแบบสองทาง

สมมติฐานที่ 2 ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้ต้องขัง ความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะในเรือนจำ และการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การกระจายค่าข้อมูล

สมมติฐานที่ 3 วิธีการถ่ายทอดสารธรรมะมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด ผู้วิจัยใช้สถิติอ้างอิงโดยใช้ การหาค่าไคสแควร์ การทดสอบแบบสองทาง